

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Olomoucký kraj zůstal osmým nejrozlehlejším ze 14 krajů České republiky. K 31. 12. 2021 se rozkládal na ploše 5 272 km² a tvořil 6,7 % z rozlohy státu.
- Olomoucký kraj se člení na 5 okresů, 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP) a 20 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (SO POÚ). Na konci roku 2021 byl vymezen katastrálním územím 402 obcí, z čehož 31 obcí mělo statut města.
- V návaznosti na výsledky Sčítání 2021 mělo k 31. 12. 2021 registrovaný pobyt v Olomouckém kraji 622,9 tis. obyvatel. Ačkoliv se jejich počet dlouhodobě snižuje, zůstal Olomoucký kraj již podeváté v řadě 7. nejlidnatějším krajem v České republice.
- Třetina obyvatel Olomouckého kraje bydlela na konci roku 2021 ve čtyřech jeho největších městech, tj. v Olomouci (99 496 obyvatel), Prostějově (43 055 osob), Přerově (41 404 osob) a Šumperku (24 910 osob).
- Mezi přetrvávající jevy v pohybu obyvatelstva patří zejména vylidňování periférií a měst.
- Počet zemřelých v kraji byl v letech 2020 a 2021 zřetelně vyšší než počet živě narozených. V roce 2020 ubylo v kraji přirozenou měnou 1 542 osob, o rok později se přirozený úbytek prohloubil na 2 168 osob. V obou letech byl nejvyšší od vzniku kraje.
- Již třetím rokem v řadě převýšil v kraji počet přistěhovalých nad počtem vystěhovalých. Ještě výrazněji kladné je migrační saldo Olomouckého kraje s cizinou, a to dlouhodobě.
- Úhrnná plodnost se zvýšila na zcela nejvyšší úroveň od vzniku kraje (1,821), přesto zůstala pod celostátním průměrem (1,826). Mezní hodnoty náležely v kraji okresu Olomouc (1,873) a okresu Jeseník (1,721).
- Hrubá míra úmrtnosti se v roce 2021 zvýšila na nejvyšší hodnotu v historii kraje (12,9 zemřelých na 1 000 obyvatel).
- Z počtu 6 394 živě narozených dětí v roce 2021 bylo 3 219 dívek (50,3 %). Necelá polovina všech dětí se narodila jako první v pořadí (47,0 %). Průměrný věk prvorodiček v kraji se meziročně zvýšil na 29,1 let. Podíl živě narozených dětí mimo manželství vzrostl na 50,9 % a byl nejvyšší od vzniku kraje.
- V průběhu roku 2021 zemřelo v Olomouckém kraji 8 562 osob. Jejich počet byl nejvyšší od vzniku kraje. Celkem 1 617 osob zemřelo na zhoubné novotvary, 1 473 osob na covid-19 a 1 193 osob na ischemické nemoci srdeční.
- Na covid-19 zemřelo v letech 2020 a 2021 v kraji 2 152 osob (tj. 12,9 % z celkového počtu úmrtí).
- Do svazku manželského vstoupilo v roce 2021 celkem 2 795 párů. Hrubá míra sňatečnosti v kraji poprvé v historii překonala republikový průměr. Průměrný věk novomanželů při prvním sňatku se v případě ženichů zvýšil na 33,3 let, v případě nevěst vzrostl na 30,4 let.
- V roce 2021 bylo rozvedeno 1 237 manželství. Loňská rozvodovost byla nejnižší od vzniku kraje.
- Počet úředně přistěhovalých do Olomouckého kraje se v roce 2021 zvýšil na 5 044 obyvatel. Relativní počet přistěhovalých byl druhý nejnižší mezi kraji. Počet vystěhovalých z kraje se v roce 2021 zvýšil na 4 877 obyvatel.

- Pokračující trendy ve věkovém rozložení krajské populace přinesly navýšení počtu seniorů při současném snížení počtu osob v produktivním věku. Populace Olomouckého kraje byla 4. nejstarší v zemi.
- Na konci roku 2021 mělo v Olomouckém kraji registrovaný pobyt 13 755 cizinců, z toho 25,2 % Ukrajinců a 22,3 % Slováků. Podíl cizinců byl nejnižší v mezikrajském srovnání.
- Zvýšené počty zemřelých se v letech 2020 a 2021 negativně promítly do zkrácení očekávané střední délky života. V letech 2020–2021 dosáhla naděje dožití mužů při narození v Olomouckém kraji 74,1 let. Naděje dožití žen při narození činila 81,0 let.

Sociální vývoj

- Nezaměstnanost meziročně klesla a byla nižší než republikový průměr. Nejohroženější skupinou nezaměstnaných jsou osoby se středoškolským vzděláním bez maturity. Dlouhodobě nezaměstnaní představují v kraji necelou třetinu celkového počtu nezaměstnaných.
- I přes meziroční navýšení vykázal čistý disponibilní důchod domácností kraje v roce 2020 druhou nejnižší hodnotu mezi 14 kraji České republiky.
- Příjmy domácností z kraje podle výsledků šetření životních podmínek dlouhodobě patří mezi nejnižší v republice.
- Průměrná hrubá měsíční mzda zjišťovaná z podnikového výkaznictví v roce 2021 v krajských podnicích vzrostla a byla pátá nejnižší.
- Podle výsledků strukturálního šetření mezd zaměstnanců v roce 2021 přesáhla průměrná hrubá měsíční mzda v Olomouckém kraji 37 tis. Kč a medián mezd překročil hodnotu 33 tis. Kč.
- Počet dětí navštěvujících mateřské školy stagnuje, na základních školách se počty žáků každoročně zvyšují. Počty vysokoškolských studentů meziročně mírně vzrostly, v dlouhodobém pohledu však studentů na vysokých školách ubývá.
- Celkové počty lékařů v kraji mírně rostou, klesá však počet praktických lékařů pro dospělé i pro děti a dorost.
- Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti se meziročně zvýšil, lidé ale stonali v průměru kratší dobu.
- V posledních dvou letech výrazně vzrostly výdaje na ošetřovné z důvodu uzavření škol a jiných zařízení během pandemie covid-19.
- V kraji výrazně přibýlo domovů se zvláštním režimem. Počty domovů pro seniory a domovů pro osoby se zdravotním postižením se nijak nemění. Zvyšují se počty držitelů průkazů osob se zdravotním postižením, převažují mezi nimi ženy.
- Více než čtvrtina obyvatel kraje pobírá některý z důchodů. Mezi starobními důchodci převažují ženy, z deseti osob pobírajících starobní důchod je šest žen. V mezikrajském srovnání pobírají starobní důchodci v Olomouckém kraji druhé nejnižší důchody.
- Kriminalita ve srovnání s ostatními kraji patří k nejnižším. Policii se daří objasnit 60 % trestných činů. Více než třetinu trestných činů spáchají osoby opakovaně trestané.
- Po ukončení omezujících opatření v souvislosti s pandemickou situací covid-19 se zvýšila dopravní zátěž, a tím vzrostla i nehodovost. Nejčastější příčinou dopravních nehod je nesprávný způsob jízdy.

Ekonomický vývoj

- Hrubý domácí produkt Olomouckého kraje po 6 letech růstu zaznamenal v roce 2020 pokles. V přepočtu na 1 obyvatele se hrubý domácí produkt kraje rovnal 419,3 tis. Kč (v běžných cenách). V mezikrajském srovnání se kraj oproti předchozímu roku posunul o jednu pozici výše a dosáhl pátého nejnižšího výsledku.
- Příjmy i výdaje místních rozpočtů byly v roce 2021 nejvyšší v historii kraje. Hospodaření místních rozpočtů v Olomouckém kraji dosahovalo v posledních letech kladných hodnot.
- Oproti výsledkům za ČR výdaje na výzkum a vývoj v Olomouckém kraji poklesly. Zastoupení žen zabývajících se výzkumem a vývojem je v kraji vyšší než v České republice.
- Využívání informačních a komunikačních technologií domácnostmi i jednotlivci je v Olomouckém kraji menší než republikový průměr.
- V registru ekonomických subjektů počet evidovaných jednotek se sídlem v kraji každoročně roste, ekonomickou aktivitu však vykazovala pouze polovina subjektů.
- Produkce zemědělského odvětví v kraji vzrostla v roce 2020 díky zvýšené hodnotě rostlinné produkce.
- Příznivý vývoj vegetačních podmínek v roce 2021 pomohl dosáhnout nejvyšší průměrný výnos za posledních 5 let u pšenice ozimé, ječmene jarního i cukrovky technické, tj. u základních zemědělských plodin pěstovaných v Olomouckém kraji.
- V živočišné výrobě v podnicích Olomouckého kraje klesl počet chovaného skotu, stagnovat počet prasat a zvýšil se počet drůbeže.
- Těžba dřeva vynucená hmyzovou kalamitou poklesla v roce 2021 na polovinu oproti předchozímu roku.
- V Olomouckém kraji ubylo velkých průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci. Krajské tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy se na celkových tržbách podílely 3,7 %.
- Zatímco se v kraji vyrobilo jen 1,8 % elektřiny z celkové výroby, spotřebováno bylo 5,5 % celkové spotřeby elektřiny v České republice.
- Hodnota stavebních prací provedených na území kraje se na celku podílela 5,7 %.
- Podle údajů za rok 2021 vydaly stavební úřady v Olomouckém kraji nejvíce stavebních povolení a ohlášení v posledních 10 letech. Orientační hodnota těchto staveb dosáhla rekordní výše.
- Dokončeno bylo v roce 2021 v kraji celkem 1 916 bytů. Ačkoliv byl jejich počet o 13,4 % nižší než v roce 2020, zůstal třetí nejvyšší za posledních 12 let.
- V přepravě cestujících byl rok 2021 rokem návratu po omezení opatření a u zboží došlo k dalšímu navýšení přepravy.
- Pandemie koronaviru se podepsala na nízkém počtu hostů a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních v celé republice včetně Olomouckého kraje.

Životní prostředí

- Každoročně se snižuje podíl orné půdy na celkové rozloze kraje. I přesto byl stupeň zornění v kraji 4. nejvyšší mezi kraji ČR.
- Koeficient ekologické stability se téměř nemění.

- Desetina z celkové rozlohy kraje připadala na chráněné krajinné oblasti.
- Od roku 2011 se výměra půdy v ekologickém zemědělství zvětšila o 45,4 %.
- V roce 2021 byla cena za stočné v Olomouckém kraji vyšší než cena za vodu.
- Podíl vody vyrobené z podzemních vod dosáhl 91,2 % a byl mezi kraji nejvyšší.
- Spotřeba vody v kraji v průměru na osobu a den činila 85,3 l pitné vody.
- V roce 2021 byla délka kanalizační sítě prodloužená o 60 km na 3 227 km.
- Do vodních toků v Olomouckém kraji bylo vypuštěno 60,1 mil. m³ vody.
- Na území kraje bylo v roce 2021 v provozu 192 čistíren odpadních vod.
- Měrné emise znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší v kraji byly nižší než republikový průměr.
- Roste jak produkce celkových odpadů, tak produkce komunálního odpadu.
- Od roku 2016 objem celkových výdajů na ochranu životního prostředí investorů se sídlem v kraji narůstá.
- Objem investic na ochranu ŽP na území kraje se meziročně snížil. V přepočtu na obyvatele činila investovaná částka na území kraje 2 379 Kč.

